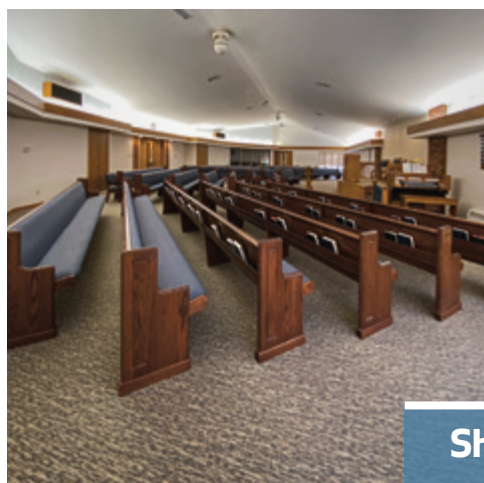

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Sheboygan (Wisconsin, V.S.)

24/03/2022
jaargang 100

nr **25**

In Sheboygan werden de eerste diensten in december 1906 belegd. Vanaf 1907 waren er elke zondag diensten. De eerste jaren werden ruimten in een school gehuurd. Ds. C. Densel instutueerde de gemeente op 8 maart 1910. De gemeente in Wisconsin bouwde in 1912 een kerk. En een pastorie, maar die was niet meer nodig, want ds. C. van Adrichem vertrok in dat jaar en daarna bleef Sheboygan 59 jaar vacant. Naast de kerk was een stal voor de paarden

van de kerkgangers. Van de Ebenezer United Church of Christ kocht de gemeente kerk en pastorie, beide gebouwd in 1926. Ds. J. van Zweden nam deze kerk op 8 oktober 1970 in gebruik. Het was een markant gebouw met een brede toren. Vanwege de onderhoudskosten werd dit bedehuis echter verkocht. Ds. H. Hofman sr. nam op 20 januari 1989 een nieuwgebouwde kerk met 264 zitplaatsen in gebruik.

Het doodvonnis

Het ene wee (Covid-19) lijkt weg te ebben en eist steeds minder onze aandacht op. Evenwel is de tijd er niet minder bang door geworden! Een nieuw wee heeft zich aangediend en doet ons zeer bezorgd zijn.

Hij is des doods schuldig.

Matthéüs 26:66b

Wat lijken de tekenen van de tijd zich te intensiveren! Zijn we er alert op? Zijn er die door de wereldweeën heen uitzien naar die grote dag waar geen ziekte en oorlog meer zal zijn?

Bloedvergieten is zo definitief. Door het doden van iemand wordt er abrupt een einde aan de levenstijd gemaakt. Daarom kijken we bezorgd en met vrees naar het oorlogsgeweld! Het zijn de bittere gevolgen van de eerste wereldcrisis op aarde, weergegeven in Genesis 3. Daar heeft de mens God de oorlog verklaard. En die oorlog gaat ons allen aan! Het rechtvaardig vonnis is gevallen: we hebben allemaal de dood verdiend. U loopt met een doodvonnis op zak! O, er is er Eén nodig in uw leven om vóór u op de gerichtplaats te staan. En er is er Eén geweest.

Doodvonnis in Jeruzalem

Het is werkelijk een schijnvertoning daar in het huis van Kájafas. Triomfantelijk komt het grootste gedeelte van de Grote Raad bijeen. De hogepriester Kájafas is aanwezig op dit ongebruikelijke uur. Er is van alles in te brengen om deze rechtszitting niet rechtsgeldig te verklaren.

Voor de rechtsgeldigheid van een doodvonnis gelden regels. Zo moet dat in één van de zalen van de tempel gebeuren. Hier zijn we echter in het huis van de hogepriester. Laakbaar is tevens dat de vergadering hoogstwaarschijnlijk niet compleet is. Zouden Jozef van Arimathéa en Nicodémus hun goedkeuring gegeven hebben? Een derde argument dat de bijeenkomst nietig zou

moeten verklaren is het nachtelijk uur. Dan mag er geen doodvonnis vallen. Het is voor Kájafas en de zijnen geen vraag wat er moet gebeuren. Eindelijk hebben ze de gehate Man uit Nazareth. De uitkomst van deze rechtszitting staat al bij voorbaat vast: de doodstraf. Natuurlijk, ze zullen er alles aan doen om te tonen dat ze in hun recht staan. Als er dan geen oorzaak tot een doodvonnis wordt gevonden, dan heeft Kájafas nog wel een oude troef in handen. Het is de bekende kwestie: 'Is Jezus van Nazareth de Messias, de Zoon van God?' Als Christus wordt aangesproken op Zijn identiteit als de Christus, de Zoon van God, dán wil Christus niet zwijgen: 'Gij hebt het gezegd'.

De hogepriester springt op. Zijn rol van rechter is veranderd in die van getuige en aanklager. Met geveinsde droefheid bespeelt hij de harten van de leden van de Grote Raad. Het lot is bezegeld. Met één mond barst de Hoge Raad uit: 'Hij is des doods schuldig'. Het zijn hete hoofden bij elkaar, de orde is ver te zoeken.

Wat een gevaar, juist in het kerkelijk leven! Wat blijkt toch hoe één persoon de massa kan bespelen en kan meeslepen. Wat een verblinding, zonder enige bezinning. De regels worden niet gehanteerd. Onder de schijn van recht wordt iemand veroordeeld, zelfs wordt over Hem de dood uitgesproken.

'Zet, HEERE, een wacht voor mijne lippen', zou ons dagelijks gebed wel moeten zijn! En u? Als wij Christus, als Bórg, niet benodigen, dan juichen we mee met de godsdienst. Hoe veroordeelt ú de Christus, door rustig zonder Hem door te leven?

Doodvonnis in de hemel

Daar staat de Levensvorst voor de kerkelijke rechtbank. Het zou moeten zijn: 'Zoete banden die mij binden aan des Heeren volk'. Maar het tegendeel is waar! Hij Die het leven zoekt, wordt verwezen naar de dood. Hij Die altijd Zijn Vader verheerlijkt, wordt godslastering ten laste gelegd. De zwijgende Jezus voor Kájafas. Enkele zinnen heeft Hij gesproken, toen het over Zijn identiteit ging. Daar móest Hij over spreken. Ze zouden weten Wie daar staat: Christus, Gods Zoon. Zodat straks zal blijken: wat dunkt ú van de Christus. Zo is het nog. Als het vonnis valt, zwijgt Jezus. Opvalend! Hij had kunnen spreken met macht: 'Wie van u overtuigt Mij van zonde?' Hij zwijgt. Waarom zwijgt Hij? De Zoon van God staat hier niet allereerst voor Kájafas. Het Troetelkind Jezus ziet vóór Kájafas

ds. P.C. Vlot,
Krabbendijke

In dit nummer

2 Het doodvonnis

8 "Het geestelijke leven"

20 Nedergedaald ter helle

3 Het gekrookte riet [12]
4 Het zwijgen van Jezus [2]
5 Opvoeding [2]
6 Het uiterste van de mens [5]
7 Commentaar: Kirill en Poetin
9 Uit vroeger jaren [19]
10 Boekennieuws
11 Kerknieuws
12 Berichten
13 Kerkdiensten
19 Jeugdrubriek

Zijn Vader. Het is de stem van Zijn Vader die spreekt. Dan kan, mag én wil Hij niet spreken. Dit is het waar de Middelaar van het genadeverbond Zich aan verbonden heeft. Hij zal het doodvonnis aanvaarden en de dood ingaan. Maar in Zijn sterven zal Hij zondaren tot Zich trekken!

Doodvonnis in het hart

Er wordt onschuldig bloed vergoten. Het gebeurt nog steeds in de oorlogsgebieden van deze wereld. Wat maakt het ons verdrietig en wat komen we in verzet! We proberen de nood te lenigen, goed! Maar Deze staat alleen! Niemand verhindert dit schandaal. Zie eens hoe Hij hier moet lijden! En toch, Hij staat hier met een doel. Het is niet voor Hem Zelf. Het gaat Hem er allereerst om dat Hij doet wat Hij beloofd heeft in de stilte van de eeuwigheid: de deugden van Zijn Vader opluisteren. Maar Hij staat hier ook om zondaren tot Zich te trekken. Hij staat hier voor diegenen die, door Gods Geest, de

De wereld kreunt. Het geweld is nog redelijk ver weg. Maar u loopt wel met een doodvonnis op zak. De voltrekking wacht nog, dat is genadetijd!

doodsklokken hebben horen beieren in het hart: 'Des doods schuldig!' De overtredingen tegen Gods wet eisen de dood. Zij zien het wapengekletter in de wereld met heel andere ogen; zij hebben het zich waardig gemaakt om voor eeuwig verwezen te worden naar de rampzaligheid. Wat wordt deze zwijgende Borg dan noodzakelijk én begerenswaardig. Hij staat daar 'des doods schuldig'. Petrus is Hem gevolgd, hij zal zich des doods schuldig maken door godslasterlijke taal. De ogen van de zwijgende Jezus zullen zijn ogen ontmoeten en die van Hem zijn sprekende ogen: 'Ik voor ú, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven'. De wereld kreunt. Het geweld is nog redelijk ver weg. Maar u loopt wel met een doodvonnis op zak. De voltrekking wacht nog, dat is genadetijd! Het bloed van Christus is gestort. Het is onschuldig bloed, maar het is ook overvloedig én krachtig bloed om uw doodvonnis te wassen met bloed. Wat dunkt ú van deze Christus?

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen.'

Mattheüs 12:20a

TWEEDE PREDIKATIE

Wie is als een gekrookt rietje? Overtuigden, geslingerden, die af en toe een flikkering en af en toe een vonkje geven. Soms schijnen ze echter uit te gaan, dan liggen ze plat tegen de grond. Het zijn bestredenen, dodigen en donkeren. Och! Het zijn zulken die het bijna opgeven.

'Ik zal het niet breken', zegt de Heere, 'maar ik zal er wat anders aan doen. Ik zal ze niet hard vallen, ik zal ze hun voedsel niet onthouden, hun bewerkingen niet doen ophouden, ik zal die kleinen geen prooi laten van de helse leeuw. Ik zal er wat anders aan doen, zal ze troosten. Ik zal hun werk gaande houden en ze allengskens sterker doen worden, ik zal ze doen opgroeien en tot blijdschap brengen!'

Ja maar, zouden ze kunnen denken, mag ik daar wel op vertrouwen? Gaat dat op deze manier? Doet de Heere zo? Ja, er zijn Schriftplaatsen die verzekeren dat de Heere het zo zal doen. Psalm 147:3 en Jesaja 61:1, 2: 'De Heere heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart'. Psalm 34:19: 'De Heere is nabij de gebrokenen van hart'. Hij verbindt ze dus in hun smarten. Gij kunt daar vast van op aan. Wilt u er voorbeelden van hebben? Gehele wolken van getuigen zijn er.

David, hoe was ook hij vaak gekrookt, maar de Heere verbrak hem niet. De tollenaar en anderen, de Heere verbrak ze niet, maar Hij bracht ze tot het licht, Hij gaf ze verkwikking op Zijn tijd. Was er ergens een belaste, een treurige, een arme ziel, was de Heere Jezus daar niet meteen bij om ze tot rust te brengen? Tegen die lammetjes en die gekrookte rietjes zegt Hij: 'Veracht de dag der kleine dingen niet' (Zach. 4:10) en Zacharia 13:7: 'Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden. Ik zal ze bij de hand nemen en naar God toeleiden.

Vraag het maar aan al Gods kinderen, of ze het zo niet ervaren hebben. Als gij bij hen zijt, vraag het ze, spreek eens met hen en zie dan of ze het zo niet bevonden hebben. Luister maar of het hen zo niet gegaan is.

En, is het zo? Dan versta ik niet dat gij zo moedeloos zijt. Houd moed; al zijt gij een gekrookt rietje, gij zijt evenwel een geplante van Mijn Vader, een plantje dat niet uitgerukt zal worden. Een vonkje van Zijn Geest, dat niet uitgeblust zal worden. Al denkt ge dat ge meer walm van zonden en verdorvenheid geeft dan echt licht, ge zult, zo haast als ge in de hemel zijt, bloeien als de cederbomen op de Libanon, als ik tot u zal komen om u tot Mij te brengen. Kom maar tot Mij, ik zal u niet uitwerpen.

(wordt vervolgd)

Uit:
'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).

Een veelzeggend zwijgen

*Doch Jezus zweeg stil
Mattheüs 26:63a*

Niet alle zwijgen is goed. Maar alle zwijgen is ook niet hetzelfde. Er is ook een zwijgen dat wel goed is. De Prediker zegt al – en zie Christus maar achter hem staan: ‘Er is een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken’. Wat zien we dat in Christus’ zwijgen en spreken voor de hogepriester Kájafas en voor het sanhedrin.

ds. C.J. Meeuse,
Arnhemuiden

Het zwijgen van Jezus

1. Geprofeteerd: Jesaja 53:7
2. **Voor de Hoge Raad: Mattheüs 26:63**
3. Voor Herodes: Lukas 23:9
4. Voor Pilatus: Markus 15:5

Wij zwijgen vaak als we moeten spreken en spreken vaak als we moeten zwijgen. We doen dit vaak heel verkeerd. Zwijgen komt nogal eens voort uit onverschilligheid, onkunde, valse schaamte, angst of nog andere beweegredenen. Als dat betrekking heeft op de Heere en Zijn dienst, dan is dat zonde. Wat erg om daarin onverschillig te zijn of met een mond vol tanden te staan! Daartegenover hebben we soms het hoogste woord als het gaat om ónze naam, ons werk, ons kunnen of iets anders waarbij ons ‘ik’ op de voorgrond wil staan. Wat een gruwelijke hoogmoed. Nee, de Naam en de eer van de Heere wegen ons van nature niet het zwaarst. We hebben onderwijs nodig. Dat kunnen we krijgen van de Heere.

In de zaal van Kájafas

Als we door de evangelisten meegenomen worden naar de zaal van Kájafas, dan zien en horen we verschrikkelijke dingen.

Mattheüs vertelt ons dat men valse getuigen zocht met het doel om de Heere Jezus te doden. Er komen heel wat mensen aan het woord die bij dat gruwelijke doel willen helpen. De ene lasterlijke aantijging volgt op de andere, maar ze stemmen niet overeen. Ten slotte komen er twee mannen die iets hebben gehoord over het afbreken van de tempel en het weer opbouwen ervan. Wij zouden zeggen: ‘Ze hebben de klok wel horen luiden, maar weten niet waar de klepel hangt’. Wat weten zij van de voorzegging van Christus’ sterven en van Zijn opstanding, van deze afbraak van de tempel van Zijn lichaam en de heerlijke verrijzenis op de Paasmorgen?

De hogepriester wil een veroordeling forceren. Hij zou willen horen dat de Heere Jezus krampachtige pogingen deed om al die valse beschuldigingen te weerleggen. Maar de wijze Sálomo heeft al gezegd dat we de zot niet moeten antwoorden

naar zijn dwaasheid, want dan word je hem gelijk. Onze kanttekenaren zeggen hier ook dat wat men te berde brengt zo ongegrond is dat het niet waard was om beantwoord te worden. Soms is het beter te zwijgen dan te spreken. Dan is dat toch veelzeggend. Je zou door dan te spreken de Naam en zaak van de Heere nog meer schade doen en dan is het beter om te zwijgen.

Toch moeten we hier ook hogerop zien. Dan zien we dat Christus hier staat in de plaats van Zijn bruid, die ook Zijn tempel is. Dan zien we ook dat Hij hier niet alleen voor de aardse hogepriester staat, maar dat Hij hier als voor het aangezicht van Zijn hemelse Vader staat. Komen er allerlei lasterlijke beschuldigingen op Hem af, er zijn ook beschuldigingen die afkomen op Gods kinderen. Die kunnen niet zeggen dat het leugen en laster is, maar moeten voor Gods aangezicht in het gericht de hand op de mond leggen. Zie nu Christus hier staan in hun plaats, met hun schuld op Zich genomen, zodat zij in het gericht Gods vrijgesproken kunnen worden. Jezus zweeg stil, opdat zij niet eeuwig behoeven te verstommen! Zie dit ook als een veelzeggend zwijgen.

Doodschuldig verklaard

Zie hier ook Christus als de hemelse Hogepriester voor de aardse hogepriester staan. Daar had Kájafas geen enkel besef van. Maar de Heere Jezus wel. Daarom, als Kájafas Hem onder ede stelt en Hem afvraagt of Hij de Christus, de Zoon van God is, kan Hij niet zwijgen, maar moet Hij spreken. Dat wil Hij bevestigen en dat zal zijn tot oordeel van deze hogepriester en de leden van het sanhedrin die hem zullen bijvallen in het doodschuldig verklaren. Maar het is tot voordeel, tot eeuwig voordeel van hen voor wie Hij in het gericht voor God borg stond: de Gezalfde van de Vader zwijgt hier en spreekt hier voor hen, die verdienen eeuwig te verstommen, maar die door Hem zullen juichen als ze Hem zien, komend op de wolken des hemels.

Hoe zullen wij Hem dan zien? Kennen we onszelf al als schuldig door ons zwijgen waar we spreken moesten en spreken waar we zwijgen moesten? Dan zullen we niet alleen hiervoor vergeving hebben leren zoeken, maar dan bidden we ook om wijsheid en gepaste vrijmoedigheid, om te spreken en te zwijgen zoals Christus dit leert.

(wordt vervolgd)

De hele dag door, alleen maar chatten en twitteren. Iedereen is permanent online. We leven in principe gewoon in een non-stop chatsessie.

een 17-jarig meisje

De generatie Z

Onze jongeren horen bij de generatie Z. Die groep is geboren tussen 1995 en 2015. Nu, in 2022, is de jongste Z'er ongeveer 7 jaar en de oudste om en nabij 27.

W. Fieret,
Leerdam

Bij de indeling van de generaties valt op dat er steeds eerder behoefte aan is om een groep met een naam aan te duiden die haar onderscheidt van andere. Voor de Tweede Wereldoorlog had je de stille generatie, daarna de zogenaamde babyboomers, de verloren en later de pragmatische generatie, gevolgd door X en Y. Er worden ook andere indelingen gebruikt, maar daar gaan we in het kader van dit artikel niet op in. Het is in ieder geval belangrijk om te weten dat iedere groep eigen kenmerken heeft. Iemand die bij de naoorlogse babyboomers hoort, staat anders in de samenleving, gedraagt zich anders en heeft een andere kijk op godsdienstige onderwerpen dan iemand uit de tussen 1984 en 2001 geboren generatie Y. Het is de opdracht van iedere opvoeder om aansluiting bij de nieuwe generatie te vinden. Die opdracht wordt moeilijker naarmate de verschillen tussen de generaties groter zijn. En dat is in onze tijd het geval.

Digitale inboorlingen

Een van de meest invloedrijke kenmerken van de generatie Z is dat ze 'digital natives' of 'digitale inboorlingen'. Ze zijn, zo wordt weleens gezegd, geboren met de mobiele telefoon en tablet in de hand.

Zoals bij de vorige generaties het normaal was dat gebruiksvoorwerpen als de stofzuiger, wasmachine en auto bij ieder gezin behoorde, zo is het voor de Z'ers heel normaal dat de digitale wereld er is. Die is in het gezin, op de school en die is belangrijk voor de communicatie. Tijdens de coronatijd maakte de kerk gebruik van de digitale mogelijkheden om kerkdiensten te kunnen volgen. Ambtsdragers dankten zelfs voor die uitvinding. In elk aspect van het dagelijkse leven is de digitale wereld er. Hij is er altijd, dag en nacht, zondag en door-de-week.

De opvoeders van de Z'ers zijn afkomstig uit het pre-digitale tijdperk. Zij zijn digitale immigranten. Vergelijk het maar met mensen die vanuit Nederland naar Canada emigreerden. Zij staan anders in dat land, ook al wonen ze er al jaren, dan hun kinderen, die er geboren zijn.

Nieuwe vraag

De digitale wereld doet iets met mensen. Vroeger was de vraag: 'Wat doe ik met de digitale wereld?' Nu wordt de vraag belangrijk: 'Wat doet die met mij?' De digitale wereld is dus veel meer dan een gebruiksvoorwerp. De invloed die hij heeft, is zo groot dat men zelfs spreekt over de vierde opvoeder.

Alles wat je ziet, doet iets met je. Als je iets ziet, wordt datzelfde gedeelte in jouw hersenen geactiveerd als in die van hem of haar die die actie uitvoert. Anders gezegd: als ik iemand zie die heel blij is, wordt dat deel van mijn hersenen geactiveerd wat met blijdschap te maken heeft. Vult u het maar verder aan met: verdriet, geweld, erotiek. Hoe vaker je iets ziet, hoe breder de 'snelweg' in je hoofd wordt die te maken heeft met die waarneming. Overigens zijn spiegelneuronen onmisbaar voor het sociale verkeer. Je kunt je inleven in de situatie van een ander. Maar als je je openstelt voor ervaringen en beelden die strijdig zijn met Bijbelse waarden, werkt dat in je hoofd ook iets uit.

Een kenmerk van de digitale wereld is dat alles heel snel gaat. Is er nog ruimte voor de langzame emoties?

Een kenmerk van de digitale wereld is dat alles heel snel gaat. Is er nog ruimte voor de langzame emoties? Alles wat we belangrijk vinden bij de opvoeding, zoals bidden, Bijbelles, eerbied, zelfonderzoek en luisteren in de kerk passen niet bij deze snelle wereld. Het is niet te verwonderen dat jongeren daar moeite mee hebben.

Opvoeders

Er zijn nog veel andere kenmerken van de Z'ers te noemen. Daar is veel over gepubliceerd. Het is goed om daar eens kennis van te nemen. Iets wat er uit springt, is dat deze generatie in de snel veranderende wereld meer dan vroeger behoefte heeft aan nabijheid, begrip en betrokkenheid.

Terug naar het citaat van het 17-jarige meisje aan het begin van dit artikel. Wat is de boodschap van Salomo dan toch totaal anders: 'Toen zag ik dat de wijsheid uitnemendheid heeft boven de dwaasheid, gelijk het licht uitnemendheid heeft boven de duisternis' (Pred. 2:13).

De ware Wijsheid, de vreze Gods, is niet te vinden in de onvoorstelbaar grote digitale wereld, maar in het Woord des Levens, de Bijbel.

Dit is het tweede deel in een serie van zes artikelen over opvoeding en de veranderende wereld van ouders en jongeren. Volgende week deel 3.

In deze artikelenserie over 'het uiterste van de mens' volgen we les 56 (deel 3) uit het nieuwe vragenboekje van Hellenbroek.

Artikel 1 Zal de mens altijd leven?
 Artikel 2 Sterft dan heel de mens?
 Artikel 3 De ziel en de dood
 Artikel 4 Het lichaam en de dood
 Artikel 5 De vereniging van lichaam en ziel

De vereniging van lichaam en ziel

Groots zal het moment zijn als Christus terugkomt op de wolken van de hemel. Hij zal roepen, en Zijn bevel zal overgenomen worden door de duizenden engelen (1 Thess. 4:16a).

ds. J. de Kok,
 Westkapelle

Terwijl Hij afdaalt uit de hemel, zullen de graven van Gods kinderen opengaan. Hun zielen zullen de hemel verlaten en verenigd worden met hun uit het stof opgewekte lichaam. Voor het oog van de wereldling zullen ze opgenomen worden op de wolken (1 Thess. 4:17). Daar, buiten het gezicht van alle goddelozen, zal Christus Zijn bruid ontmoeten. O, zalige ontmoeting! De wolken zullen de geluiden van de aarde dempen. Dat is gelukkig, want op de aarde voltrekt zich een aller akeligst schouwspel. De zielen van de verdoemden zullen de hel verlaten en teruggebracht worden in de opgestane lichamen. Vreselijk zal het geschreeuw zijn. Men zal zich willen verbergen voor Gods aangezicht. Men zal bidden tot de bergen en een smeekbede richten tot de heuvelen: Bedek ons, bedek ons! De zondvloed van Gods toorn komt, ze is nu! (Hos. 10:8; Luk. 23:30). Daar zullen Gods engelen afdalen. Ze zullen de goddelozen wegvoeren op de wolken des hemels. Daar heeft Christus plaatsgenomen op Zijn troon om te oordelen. Zijn kinderen staan vol vreugde aan

de rechterkant van Zijn troon opgesteld, de goddelozen zullen bevend een plaats aan de linkerkant krijgen. Wie zou niet eerbiedig beven bij het overdenken van deze zaken?

De eindbestemming

Als de aarde door vuur gezuiverd is (2 Petr. 3:10), en de miljarden mensen geoordeeld zijn, dan gaat de mens voor altijd naar lichaam en ziel naar zijn eindbestemming. Vreselijk zal het zijn voor de verdoemden. Als het straflijden in de hel voor de ziel al zo vreselijk was, het zal nog vreselijker zijn nu ook het lichaam daar een plaats krijgt. Eeuwig buiten God. Eeuwige wroeging. Had ik maar...

Ik citeer wat Ambrosius schrijft over deze dingen in 'Het zien op Jezus' (boek 5, H 1.6): 'O, gekrijt en schrikkelijk geroep, waarmee zij in hun heengaan de lucht zullen vervullen! O, dat wenen en wringen der handen! O, dat mistroostig brullen! O, dat afgrijselijk kermen, vervullende de hemel, de aarde en de hel! Maar ik zal hen niet verder volgen; zo haast zullen zij niet vallen in de grondeloze afgrond, of terstond zal die zijn

mond achter hen toesluiten; en daar moet ik hen laten.'

Hoe anders zal het de schare vergaan die voor eeuwig God gaat grootmaken. Was het eren van God met de ziel al zo heerlijk, nu ze ook een verheerlijkt lichaam hebben, zullen ze ook kunnen huppelen van zielenvreugd. Zoals ik niet zeggen kan hoe vreselijk het lot van de verdoemden in de hel is, zo kan ik ook niet zeggen wat de hemelse heerlijkheid zal zijn. Het doet mij uitroepen met Psalm 31:20: 'O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen!'

De mens redeneert wat af, aan deze zijde van het graf. Men komt er wetenschappelijk niet uit, hoe de ziel nu verenigd kan worden met een tot stof wedergekeerd lichaam. De geleerde Newton (1643-1727) liet in een van zijn colleges zand en ijzervijlsel brengen. Hij mengde het door elkaar en vroeg zijn studenten: 'Hoe is het mogelijk om uit dit mengsel het ijzervijlsel weer tevoorschijn te brengen?' Niemand wist het antwoord. Vervolgens pakte Newton een magneet en haalde die door het mengsel. De ijzerdeeltjes werden keurig uit het mengsel gehaald. Toen sprak hij de gevleugelde woorden: 'Zou Hij, Die aan een dode magneet zo'n kracht kan geven, ook niet in staat zijn een nieuw lichaam te geven aan wat dood stof is geworden? Zou dat voor de almachtige God te wonderlijk zijn?'

Prangende vraag

In vijf artikelen heb ik met grote schroom wat gedachten weergegeven over het lichaam en de ziel in het licht van het sterven en de eeuwigheid. Beste lezer(es), naar welke eindbestemming bent u onderweg? Laat deze vraag een prangende plaats innemen in uw leven. Rust niet voordat u op goede gronden weten mag geborgen te zijn in Hem, Wiens lichaam in het graf geen verderving heeft gezien. Hij, Jezus Christus, Gods Zoon. Dan zal het eenmaal zijn: 'Ik zal nog aanzien Uw aanschijn, en rein staan voor U, Heer' geprezen, en naar Uw beeld opgewekt wezen, dan zal ik ook recht verzaad zijn' (Ps. 17:8, Datheen).

(slot)

De mens redeneert wat af aan deze zijde van het graf

Kirill en Poetin

Waarom verzet de Russisch-Orthodoxe Kerk zich niet tegen de gruwelijke oorlog in Oekraïne? Deze kerk houdt er immers, bij monde van de patriarch van Moskou, hoge idealen op na zoals barmhartigheid, armenzorg en Bijbelse familiewaarden.

ds. G. Clements,
Gouda

Een groot deel van de Russen voelt zich verbonden met de Russisch-Orthodoxe Kerk. Deze kerk zou zich als eerste geroepen moeten weten de woedende bloedige strijd te veroordelen. De kerk is echter niet onafhankelijk. Sinds Poetin zijn ambt aanvaardde heeft hij de kerk naar zich toegetrokken voor zijn 'Groot-Rusland-idealën'. Deze laakbare verbintenis tussen staat en kerk hebben we al eerder gezien onder de Russische tsaren. In Bijbelse tijden zocht Achab steun bij 400 broodprofeten voor zijn oorlogen. Alleen Micha ben Jimla zat hem dwars. 'Hij profeteert over mij niets goeds, maar altijd kwaad' (2 Kron. 18:7). De hoogste leiders van de Russisch-Orthodoxe Kerk zijn zonder twijfel gevallen voor deze verleiding. Kirill, de patriarch van Moskou, weet ten gunste van de kerk, en van zichzelf, gemakkelijk toegang te krijgen tot de staatsfinanciën. En op zijn beurt gebruikt de staat de Russisch-Orthodoxe Kerk voor de verkoop van de nationalistische politiek.

Geschiedenis

De Russisch-Orthodoxe Kerk heeft heel andere tijden gekend. In de Sovjetperiode (1922-1991) dwong het Kremlin de burgers atheïst te worden. Het voortbestaan

van de kerk wankelde, kathedralen werden afgebroken, christenen stierven in Siberische werkkampen. Sinds Gorbatsjov kwam er een kentering en meer openheid voor het religieuze leven. Het marxistisch-atheïsme had een geestelijke leegte onder het Russische volk achtergelaten. De kerk heeft deze leegte met succes weten op te vullen. Aan het einde van de Sovjetperiode verklaarde nog 75% van de Russen zich atheïst en slechts 17% Russisch-Orthodox. Door de gunstige kerkpolitiek van de overheid liggen de verhoudingen vandaag precies andersom. Twee personen hebben hieraan hun bijdrage geleverd: Kirill, patriarch van Moskou, en Poetin.

Patriarch Kirill

Wie is Kirill? Hij werd geboren in 1946 in Leningrad. Hij studeerde aan de Theologische Academie in deze stad, en werd in 1969 tot priester gewijd. Hij kreeg belangrijke kerkelijke functies. Zo was hij jarenlang vertegenwoordiger bij de Wereldraad van Kerken in Genève. In 2009 werd hij de patriarch van Moskou, het hoogste ambt in de Russisch-Orthodoxe Kerk. Zijn inzegening werd door alle publieke tv-kanalen uitgezonden. De uitbundigheid en glans van deze ceremonie was alleen mogelijk met financiële hulp van het Kremlin.

De opvattingen van Kirill zijn kortgezegd op Poetins leest geschoeid: pro-Kremlin, nationalistisch en antiwesters. Het bloedigste onderdeel van dit ideaal is de overtuiging dat Oekraïne, Belarus en Moldavië bij Rusland horen.

Staat en kerk

Sinds Poetin in 2012 voor de derde keer president geworden is, gebruikt hij in toenemende mate de kerk voor zijn 'Groot-Rusland-ideaal'. Rusland is historisch gezien een lappendeken van volkeren en culturen en zou gemakkelijk uiteen kunnen vallen. De Russische orthodoxie moet de eenheid bevorderen met christelijke waarden als barmhartigheid, waarheid, familie en gezin. Poetin en Kirill zien hierin een tegenstelling met het immorele westen, met name op het punt van de seksualiteit. Dat lijkt aantrekkelijk, maar als we de verkleumde gezinnen langs de wegen zien strompelen, blijft er van de hoge familiewaarden niets meer over. De diepste reden is dat de kerk een 'sacrale' legitimiteit moet geven aan de politieke aspiraties van Poetin. Heel duidelijk blijkt dat uit de brief die Kirill enkele weken geleden schreef aan de Wereldraad van Kerken:

'Zoals u weet, is dit conflict niet vandaag begonnen. Het is mijn vaste overtuiging dat de aanstichters ervan niet de volkeren van Rusland en Oekraïne zijn, die uit één doopvont zijn voortgekomen. In de jaren negentig was Rusland beloofd dat zijn veiligheid en waardigheid zouden worden gerespecteerd. Naarmate de tijd verstreek, kwamen de krachten die Rusland openlijk als hun vijand beschouwden, echter dicht bij de grenzen. Maar het ergste zijn niet de wapens, maar de poging tot 'heropvoeding', om Oekraïners mentaal om te vormen tot vijanden van Rusland'.

Tot zover Kirills lippendienst. Het gevolg is dat de Russische-Orthodoxe Kerk niet de vrede bevordert, maar bombardementen steunt op ziekenhuizen, flats en scholen. De kerk is gijzelaar geworden van Poetins kleptocratie (regering van dieven). De kerk had dit vreselijke bloedvergieten moeten veroordelen, maar blijft ernstig in gebreke. Daarom is de kerk van Kirill medeschuldig. De Bijbelse profeten steunden de koningen met oprechte onderwijzende boodschappen. Zij waren ook niet verlegen om de koning terecht te wijzen. Nathan bestrafte David over onschuldig bloedvergieten: 'Gij zijt die man!' (2 Sam. 12:7). Patriarch Kirill heeft het Woord van God niet laten klinken en daarmee zijn roeping ernstig verzaakt.

“Het geestelijke leven”

Als gesproken wordt over ‘vader Brakel’ wordt meestal gedacht aan Wilhelmus à Brakel, de schrijver van de ”Redelijke Godsdienst”. Bedacht moet wel worden dat deze Wilhelmus de zoon was van Theodorus à Brakel, die net als zijn zoon ook een waardig vertegenwoordiger was van de Nadere Reformatie.

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

Theodorus werd geboren in 1608 te Enkhuizen en heette eigenlijk Dirck Gerrits. Zijn moeder, behorend tot de gereformeerde religie, overleed zeer jong. Zijn vader was rooms. Maar na het overlijden van diens tweede vrouw ging vader Gerrit à Brakel over naar de Gereformeerde Kerk. Theodorus vond onderdak bij zijn oma, een godvruchtige vrouw. Zij stimuleerde hem in het lezen van Gods Woord. Ongetwijfeld heeft ze op Theodorus veel invloed uitgeoefend, als we letten op haar levenspraktijk: ze legde veel nadruk op het gebed en het vasten. Die levenspraktijk komen we in de werken van Theodorus dan ook veelvuldig tegen. Op jonge leeftijd mediteerde hij al veel en kwam hij op de gezelschappen van Gods volk. Hij had een goed verstand. Op vlotte wijze doorliep hij de Latijnse School. Diverse predikanten zagen hem graag op de kansel, maar Theodorus had aanvankelijk

geen vrijmoedigheid. Later gaf de Heere hem licht over deze zaak en mocht hij getuigen van zijn roeping. Een academische opleiding volgde hij niet. Hij werd predikant op grond van singuliere gaven, artikel 8 van de DKO dus. Hij diende de kerken van Beers en Jellum, twee Friese dorpjes ten zuidwesten van Leeuwarden. Na een korte periode in Den Burg op Texel was hij vervolgens tot zijn overlijden in 1669 predikant in Makkum.

Geloofsoefeningen

De Friese dominee is vooral bekend geworden door zijn tientallen malen herdrukte boeken over het geestelijke leven. Onlangs zijn ze bij uitgeverij Gebr. Koster te Barneveld weer uitgekomen: "Het geestelijke leven" en "De trappen van het geestelijke leven". Eerder werden ze door Koster al uitgegeven in het jaar 2000. Daarna in 2016 en nu (in 2021) werden ze

weer op de markt gebracht. Ze worden dus nog steeds goed gelezen. In "Het geestelijke leven" behandelt de prediker geloofsoefeningen. Hij gaat dan soms heel gedetailleerd in op de praktijk van die oefeningen. Zo beveelt hij bijvoorbeeld aan vooral vroeg in de morgen de trappen van Christus' vernedering en verhoging te overdenken. Theodorus hield er een strak gereguleerde religieuze dagindeling op na. Soms doen daardoor bepaalde passages wel erg ascetisch aan, alsof hij verdienste wil leggen in 'werkheiligheid'. Toch neemt Brakel in dit boek duidelijk afstand van de gedachte dat er enige verdienste ter zaligheid zou liggen in de heiligmaking. Zalig worden kan alleen door de rechtvaardiging in Christus, zonder enige waardigheid of verdienste onzerzijds.

Trappen

Na zijn dood is door de bekende zoon Wilhelmus het boek "De trappen des geestelijken levens" uitgegeven. Het is geschreven in de vorm van een samenspraak tussen een vader en een zoon over de praktijk der godzaligheid. De trappen in het opwassen der genade worden besproken aan de hand van 1 Johannes 2: het kinschap, het jongelingschap en het vaderschap.

Wie wat kennis heeft van de mystieke geschriften van middeleeuwse auteurs zal ongetwijfeld overeenkomsten ontdekken in het taalgebruik van Brakel met die mystiek. Ook de voorbeelden uit het Hooglied refereren daaraan. In het verleden is dan ook terecht gesproken over 'de mystieke gloed over de geschriften van Brakel'. De verborgen omgang met God staat bij Brakel steeds centraal. Hoewel zijn beschreven geestelijke oefeningen doorgaans wat bezijden de dagelijkse werkelijkheid staan, wordt Theodorus toch door deskundigen bestempeld als een vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie in de ruime zin des woords. Hellenbroek sprak over 'een voorbeeld van aller-tederste Godtsvrugt'. En prof. dr. W.J. op 't Hof noemde hem eens 'de meest mystieke Nederlandse gereformeerde piëtist'. U begrijpt dat het nog niet zo gemakkelijk is Theodorus à Brakel in te delen of een etiket op te plakken. Misschien dat hij juist daardoor voor velen zo'n boeiend schrijver en prediker blijft.

N.a.v. "Het geestelijke leven" (340 blz.) en "De trappen van het geestelijke leven" (313 blz.), Th. à Brakel; uitg. Gebr. Koster; prijs per deel € 29,90, set € 49,90.

(Bron: ansichtkaartenbeurs.nl)

Theodorus à Brakel diende onder meer de kerk van Makkum.

Wegens slapen geschrappt als levend lid

Slapen in de kerk, daarover lezen we ook in de Bijbel: Eutychus was onder de preek van Paulus in slaap gevallen terwijl hij in het venster zat. Hij viel naar beneden en kwam om het leven.

A. Bel,
Vlaardingen

Over Eutychus wordt door Bijbelverklaarders verschillend geoordeeld. Calvijn is erg mild over hem. Nee, Eutychus is niet in het venster gaan zitten om daar te gaan zitten slapen. Dan had hij wel op de grond kunnen gaan zitten. Calvijn begrijpt niet dat sommige Schriftverklaarders zelfs durven zeggen dat zijn dood de straf was voor zijn schanddaad. Maar Matthew Henry heeft geen goed woord voor Eutychus over. 'Jongens die, tot verdriet van hun ouders, graag klimmen, of zich op een andere wijze aan gevaar blootstellen, bedenken niet dat dit ook zonde is voor God'.

Geschrappt als levend lid

'Hoe vaak zien wij mensen slapen in de kerk', verzuchtte ds. W.C. Lamain in 1956 in een brief aan de lezers van De Saambinder. 'In de kroeg, in de bioscoop en op het voetbalveld zullen er wellicht niet zo veel slapers zijn als in de kerk. Ook op plaatsen waar geld te verdienen is, worden geen slapers gevonden. Waarom juist in de kerk wel? Vanzelf, de slaap kan ons overvallen. Ik heb eens gehoord van een godzalige leraar uit de tijd van Philpot, die eens een man in de kerk zag slapen, waarvan geloofd werd dat hij genade had. Die leraar ging onder het preken die man, toen hij hem zag slapen, schrappen als een levend lid van de kerk. Hij dacht werkelijk dat het niet kon. Maar later zonderde die leraar zich op zijn studeerkamer af in het

gebed. En daar in zijn bidvertrek werd hij ook door de slaap overvallen. Na die tijd oordeelde hij niet zo hard meer over een ander. Hij had er wat mee geleerd'.

Een probaat middel

Als iemand tijdens de kerkdienst zomaar ineens zou gaan staan, zou je vreemd opkijken. Maar vroeger was het heel gewoon dat mannen als ze last van slaap kregen, gingen staan. Een probaat middel. In 1947 schreef ds. I. Kievit in een meditatie over 'De wekroep van Pasen': 'Daar zit een slaper in de kerk. Slapen in de kerk, dat is toch minderwaardig. Waarom gaat gij niet een ogenblik staan, of zucht tot God om wakker te blijven? Slapen in de kerk... zoals die man, die bij voorkeur opging onder de zwaarste prediking, met weinig evangelie, hij sliep bijna de ganse dienst, en bij het naar huis gaan sprak hij tot zijn buurman: Wat heeft hij het weer gezegd, dat is nog eens een prediker!'

Ongeluk en geluk

In het mooie gedenboek van de Gereformeerde Gemeente te Nieuwdorp dat onlangs verschenen is, lezen we over het echtpaar Murre-Westerweele uit Nieuwdorp dat naar Borssele gegaan was om hun zoontje Cornelis, geboren 3 november 1907, te laten dopen. 'Op nieuwjaarsdag 1908 zou ds. H. Roelofsen uit Goes het Woord Gods bedienen te Borssele, ook zou de Heilige Doop bediend

Ds. H. Roelofsen bediende op 1 januari 1908 Woord en sacrament in Borssele.

worden. De nacht was kort geweest voor de moeder, want tot na twaalfen was ze bezig geweest haar kleren te herstellen om er toonbaar uit te zien. De dienst nam een aanvang, ds. Roelofsen ging voor in gebed. Rika, vermoeid door de te korte nachtrust, werd overmand door de slaap, maar de Heere greep in. Plotseling hoorde ze de woorden van Gods knecht: 'Heere, als U het niet verhoedt, vallen we slapend en sluismerend in de hel, hoe zullen we ontvlieden als we op zo grote zaligheid geen acht geven?' Toen was ze wakker, naar lichaam en ziel. Zonde werd zonde en schuld werd schuld. Met de psalmist kon ze getuigen: 'Ik vond benauwdheid en droefenis'. Drie weken heeft ze in zulk een overtuiging geleefd dat ze aan slapen vrijwel niet toekwam. 'Ik weende ganse nachten vanwege mijn ongeluk', zei ze later, 'en mijn man weende vanwege mijn geluk'.

Haar man bemerkte dat er een beginnend werk Gods in haar leven was. De Heere schonk verademing door haar de weg der zaligheid in Christus te openbaren. Na betrekkelijk korte tijd behaagde het de Heere haar de bewuste vrijmaking in Christus te schenken en wist ze zich verzoend met een drie-enig God'. Het was vele jaren later. 'Rika werd ouder en zwakker, soms sliep ze in de kerk. 'Opoë, je hebt weer geslapen in de kerk', zei een van haar kleinkinderen verwijtend. 'Ja, maar dat neemt de Heere een oud en zwak mens niet kwalijk, hoor', was het antwoord'.

Boekennieuws

De eenvoudige waarheid van de Christelijke godsdienst

"De eenvoudige waarheid van de Christelijke godsdienst", ds. Hugo Binning; 368 blz., € 20,- (excl. verzendkosten).

Mr. dr. H. Binning (1627-1653) mocht als kind reeds de Heere vrezzen, het grootste voorrecht dat er bestaat. Daarbij was hij zeer begaafd. Hij begon een studie filosofie op 14-jarige leeftijd, maar kreeg uit genade een toenemend vermaak in de kennis van de hemelse wijsheid en in de wegen Gods. Naar de begeerte van zijn ziel werd hij predikant, op 22-jarige leeftijd. De Heere hield hem kort. Bij zijn uitnemende geleerdheid had hij vaak een hevige zielenstrijd, gepaard met een diep besef van de stank van de vuiligheid van zijn ziel, waardoor hij dagelijks de Medicijnmeester des hemels nodig had.

Binning huwde met Barbara Simpson. Maar op zijn trouwdag, waarbij enige bevriende predikanten aanwezig waren, durfde niemand de dienst te leiden. Uiteindelijk deed hij het zelf, waarbij hij sprak over 1 Petrus 1 vers 18. Samen kregen ze een zoon, John. Het behaagde de Heere deze lelie reeds op de zeer jonge leeftijd van 26 jaar over te planten in het hemelhof.

Binning, die als een Henoeh wandelen mocht met zijn God, liet vijf prekenbundels na. Deze zijn indrukwekkend van inhoud. Eén daarvan is: "Ettelijke gronden van de Christelijke religie", door Koelman vertaald. Hiervan verschenen elf drukken! Dit boek is nu opnieuw getrouwd vertaald uit het Engels, en is mogelijk iets toegankelijker dan de vorige edities. Het heeft de nieuwe titel: "De eenvoudige waarheid van de Christelijke godsdienst". Binning behandelt hierin

de Kleine Westminster Catechismus, de eerste 20 vragen van de totaal 107. Helaas heeft hij het geheel niet kunnen voltooien. Goede wijn behoeft geen krans. Het is verbazend hoe trefzeker deze godzalige Schot moeilijke zaken met zo weinig woorden eenvoudig weet weer te geven. Onderwijzend, ontdekkend en leerzaam. Dit is echt oud goud! Van harte aanbevelen, allereerst natuurlijk vanwege de inhoud, maar de opbrengst van dit boek is geheel ten bate van de ingrijpende lopende renovatie van het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam.

(Het boek is alleen te verkrijgen bij de familie Hovestadt-Pronk, Van Gentstraat 23, 2977 AN Goudriaan; e-mail: jwhovestadt@hotmail.com of tel. 0183-512114 / 06-12249265).

ds. W.J. Karels Hardinxveld-Giessendam

"Man zijn. Gave en roeping", Elisabeth Elliot; uitg. De Banier; 173 blz., € 17,95.

Man zijn. Gave en roeping

Het is opmerkelijk dat een vrouw een boek schrijft over 'man zijn'. Elisabeth Elliot (1926-2015) werd op zeer jonge leeftijd weduwe, nadat haar man tijdens zijn zendingswerk in Ecuador werd vermoord. Later in haar leven trouwde ze tweemaal opnieuw. "Man zijn" is een boek dat ze schrijft aan haar (nog) ongehuwde neef. Ze roept hem daarin op om een echte man te zijn. Elliot doet dat door in haar boek meerdere Bijbelse noties te verwerken. Aan het begin van het boek zijn er passages waarin ze zich sterk keert tegen het feministische gedachtegoed. Hoewel we haar daarin kunnen bijvallen, komt het soms wat reactief over. Verderop in het boek komt Elliot wat meer toe aan het Bijbelse onderwijs over wat man zijn inhoudt.

Elliot spreekt mannen aan op hun verantwoordelijkheid als dienaar en leider. Ze roept mannen op om het gezag dat God hun geeft te aanvaarden, en hun plaats in te nemen in het gezin en in de samenleving. Elliot doet dat bijvoorbeeld door de nadruk te leggen op het priesterschap in het gezin, op dienend leiderschap en op zelfopofferende liefde zoals Efeze 5 daarover rijk spreekt. Mannen worden opgeroepen om het beeld van Christus te vertonen in hun man-zijn. Zaken als machtsvertoon, liefdeloze seksualiteit en egoïsme worden helder benoemd en op Bijbelse gronden

scherp aan de kaak gesteld. De schrijfstijl van Elliot is soms prikkelend. Zo schrijft ze aan het einde van haar boek bijvoorbeeld over een 'checklist' van eigenschappen van een goede vrouw. Eén hoofdstuk verder doet ze vrijwel hetzelfde als het om mannen gaat. Deze hoofdstukken fungeren als een spiegel voor mannen én vrouwen. Hoewel de titel suggereert dat het boek "Man zijn" vooral voor mannen is geschreven, bevat het ook diverse elementen waar vrouwen hun winst mee kunnen doen. Het boek stimuleert het onderzoeken van het Bijbelse onderwijs over man zijn en vrouw zijn. In een tijd waarin dit Bijbelse geluid in de samenleving sterk onder druk staat, is dat ronduit verfrissend.

G.J. Verbruggen, Dordrecht

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

te 's-Gravenzande, Sint-Annaland en Zwolle,
ds. D. de Wit te Borssele;
te Groningen,
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
te Meliskerke,
ds. H.J. Agteresch te Werkendam;
te Oudemirdum,
ds. C. Sonneveld te Alblasserdam;
te Rotterdam-Alexanderpolder,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
te Vlaardingen,
ds. B. Labee te Veenendaal.

Bedankt

voor Nijkerk,
ds. J. de Kok te Westkapelle;
voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. J.B. Huisman te Ermelo.

ZGG BENOEMT EVANGELIST VOOR ECUADOR

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft de heer I.M.W. Heijboer uit Moerkapelle benoemd als evangelist voor het zendingsveld in Ecuador. Maurice Heijboer (32) is financieel adviseur bij Erasmus MC, zijn vrouw Dieke is leerkracht in groep 1/2. Het echtpaar Heijboer-Paul heeft drie kinderen in de leeftijd van 0 tot 9 jaar. De familie is lid van de Gereformeerde Gemeente in Moerkapelle, waar Heijboer ook dient als ouderling.

De deputaten zijn er verblijd mee dat deze vacature vervuld mag worden. We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
ds. P.D. den Haan

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT 5 FEBRUARI 2022

Namens de roepende kerk Nieuwer ter Aa opent ds. W. Harinck de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert het overlijden van oud-ouderling G. Nieuwenhuis (Bodegraven), het 45-jarig ambtsjubileum van emerituspredikant ds. J.S.

van der Net (Houten), het 40-jarig ambtsjubileum van ouderling W. van der Meijden (Tricht-Geldermaresen) en het beëindigen van de actieve dienst van emerituspredikant ds. J.J. van Ekeveld (Zeist).

De 14 gemeenten zijn vertegenwoordigd door drie predikanten, 23 ouderlingen en twee diakenen, die keurstem wordt verleend. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. W. Visscher, preses; ds. W. Harinck en ds. W. Mouw, assessoren; J.A. van de Poel, quaestor en A.A. Gorter, scriba. De afgevaardigden van de nieuwe gemeente Kesteren worden in het bijzonder welkom geheten.

De notulen worden behoudens een kleine wijziging goedgekeurd. Ingekomen zijn een schrijven van het deputaatschap Kerkrecht over vaststellen van 'naburige kerkenraden', in verband met artikel 79 van de DKO. Het voorstel hiervoor van het moderamen wordt naast een kleine wijziging overgenomen. Verder zijn de jaarrapporten van Sirjon en de Vluchtheuvel over 2021 ingekomen, waarover geen opmerkingen worden gemaakt.

Naar de PS Noord-West van 12 mei 2022 worden afgevaardigd als primi: de predikanten ds. W. Harinck, ds. W. Mouw en ds. W. Visscher, en de ouderlingen T. Bunt, A.A. Gorter, H.J. van der Poel, J.A. van de Poel en J. Willemsen, en als secundi: de ouderlingen A.A. van der Schans, M. van Dam, J.A. Cromwijk, B. Stam en A. van de Beek.

De instructie voor de PS Noord-West inzake de predikanten nood die op de vorige vergadering was voorbereid, wordt voor kennisgeving aangenomen. Tot blijdschap van de classis mocht op 29 januari de gemeente Kesteren geïnstitueerd worden. Er zijn vier ouderlingen verkozen en drie diakenen. Ds. W. Visscher is consulent.

Over de vraag van een van de classisgemeenten naar het mogen voorgaan van predikanten van andere kerkverbanden in een eredienst wordt advies ingewonnen bij het deputaatschap Kerkrecht.

Dit geldt ook voor de vraag naar het mogen voorgaan van evangelisten. Twee punten die betrekking hebben op tuchtzaken worden in comité behandeld. Over de jaarverslagen van de classicale evangelisatiecommissie 'Leidsche Rijn' en van 'De Hoeksteen' worden geen vragen gesteld. Het boekjaar 2021 laat een exploitatietekort zien. Er is behoefte aan meer vrijwilligers. Ook over de jaarrapporten van de commissie Buitenlandse kerken over Carterton en Randburg worden geen opmerkingen gemaakt. Het financieel verslag van de quaestor over 2021 en de begroting voor 2022 gaven geen aanleiding tot op- of aanmerkingen.

Het voorstel van het moderamen voor een wijziging in het College van visitatoren is akkoord. Gesuggereerd wordt dit een volgende keer bij vrije stemming te doen, of iedere kerkenraad bij toerbeurt een lid te laten aanwijzen.

Het voorstel van het moderamen voor de kerkvisitaties in de zomer van 2022 wordt overgenomen. De classicale ambtsdragersbijeenkomst wordt tot nader order uitgesteld. Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt. Opheusden is de roepende kerk voor de volgende classisvergadering. De preses sluit de vergadering en ouderling J.G. Lindhout eindigt op de gebruikelijke wijze.

A.A. Gorter, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 128: scriba van de gemeente in Aalburg is nu D.J.C. Hoekman, De Vliet 14, 4261 XB Wijk en Aalburg, tel. 0416-696998, e-mail scriba@gergemaalburg.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

IN MEMORIAM

mevrouw H. Baaijens-Kerseboom (95)

Vijftien jaar heeft ze haar man, ds. J. Baaijens, overleefd. Vrijdagavond 18 maart is onze geliefde (schoon) moeder uit ons midden weggenomen. Wij treuren, maar niet als degenen die geen hoop hebben. Het laatste contact dat mogelijk bleek, ging over haar uitzien van Psalm 42 vers 1 (Datheen): 'En spreekt bij haar met geklag: o Heer, wanneer komt die dag, dat ik toch bij U zal wezen, en zien Uw aanschijn geprezen?' Dat uitzien is nu genadig vervuld. Alleen

maar omdat er Eén gezegd heeft: 'Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt zijn waar Ik ben.' 'Tot Mij nemen', dat is dan sterven. Om eeuwig te erven. Trouw heeft ze vader terzijde gestaan in zijn ambtsbediening vanaf 1968 in Tricht-Geldermalsen, vervolgens in Rotterdam-Alexanderpolder, Aagterkerke en Enkhuizen. In 1997 volgde de

emeritering. Tien jaar hebben ze nog samen in Ridderkerk gewoond, waar ze ook tijdens de studententijd van vader gewoond hadden. Als weduwe nam ze haar intrek in Neborgh te Zwijndrecht. De laatste tijd werd ze liefdevol verzorgd in zorgcentrum Nebo. Ze is begraven op begraafplaats Oud Kralingen in Rotterdam, in hetzelfde graf waarin ook haar man en 30-jarige dochter Ria rusten tot de dag der opstanding.
v. A.

Berichten

VROUWENGROEP VAN DE VLUCHTHEUVEL

Leef je als vrouw met schuldgevoel, schaamte en geheimen en weet je niet hoe je van een probleem over seksualiteit af moet komen? Meld je aan voor de vrouwen-groep die, als er voldoende deelnemers zijn, in april of mei start. Aanmelden via www.stichtingdevluchtheuvel.nl of mail naar emboonzaaijer@stichtingdevluchtheuvel.nl

KLEDINGVERKOOP GELDERMALSEN

In Geldermalsen wordt op vrijdag 1 april (19.00-21.00 uur) en zaterdag 2 april (9.30-10.30 uur) een tweedehandskledingbeurs gehouden in de Bethelkerk, Laan van Leeuwenstein 10. Opbrengst is voor Oekraïne. Info: www.kledingbeursditendat.nl Vooraf aanmelden verplicht (reserveer een uur shoptijd), betaling alleen via pin.

ZENDINGSMARKT GOUDA

Op zaterdag 2 april (9.00-15.00 uur) wordt in Gouda een zendingsmarkt gehouden op het kerkerrein van de Geref. Gemeente (Nieuwe Gouwe O.Z 2B). Opbrengst is voor Ecuador. Meer info: www.zendingsmarkt-gouda.nl

OPENING KRINGLOOP WERKENDAM

Op zaterdag 2 april gaat Kringloop Werkendam (Plein 4) van start. Om 10 uur vindt de opening plaats. De netto-opbrengst is geheel voor ZGG. De winkel is open op woensdag, vrijdag en zaterdag. Meer info: www.kringloopwerkendam.nl

LIVESTREAM NOODHULP OEKRAÏNE

Wat een stroom initiatieven, acties en giften is in korte tijd ontstaan voor noodhulp in Oekraïne. Hartelijk dank! Er leven veel vragen over de mogelijkheden van hulpverlening, het opnemen van vluchtelingen etc. Donderdagavond 24 maart hopen we uw vragen live te beantwoorden en een update te geven van de laatste ontwikkelingen. Ga naar www.bijzonderenoden.nl/livestream Komt de datum niet uit? Terugluisteren kan ook via deze link.

VACATURE ORGANIST DELFT

De Gereformeerde Gemeente van Delft heeft een vacature voor organist. Het gaat om ongeveer twee diensten per maand. Reiskosten worden vergoed. Heeft u/jij interesse? Neem dan contact op met J.A. Roukens: e-mail scriba@gergemdelft.nl, tel. 06-10104656.

“

Wees eens eerlijk: is uw geestelijke nood en gebrek het meest dit:

uw blindheid, vijandschap en ongevoeligheid?

Uw eigengerechtigheid, eigen wijsheid, eigen kracht en uw ongeloof?

En daarbij, dat u de Fontein Christus niet kunt vinden?

En blijft u toch naar Hem begerig?

En bidt u om bewaring, dat u toch buiten Jezus geen rust zult vinden?

O, houd toch aan.

De Heere heeft Zijn eigen tijd om uw banden los te maken.

JUSTUS VERMEER

(Verbeterde weergave)

Kerkdiensten

ZONDAG 27 MAART 2022

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. W.J. Karels; Alphen aan den Rijn 10.00 en 18.30 uur stud. J.M. Evers; Amersfoort 9.00 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.30 uur ds. L. Blok; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Berkenwoude 10.00 uur ds. J.B. Huisman en 15.00 uur (H.D.) ds. H. Brons; Bodegraven 10.00 (H.A.) en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Burgh-Haamstede 10.00 uur ds. J. de Kok en 19.15 uur ds. G.J. Baan; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. P. Mulder en 19.00 uur ds. M. Joosse; Capelle aan den IJssel-West 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 15.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Doetinchem 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 uur ds. P.D. den Haan en 18.30 uur ds. B. Labee; Eindhoven 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Emmeloord 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur ds. C.A. van Dieren; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Goudswaard 15.30 uur ds. S. Maljaars; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. W. Silfhout; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hoogeveen 19.00 uur ds. M. Blok; Houten 10.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil en 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 9.30 (H.A.) en 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Kesteren 12.30 en 18.00 uur ds. P.D. den Haan; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 15.00 uur ds. P. Mulder en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 17.30 uur ds. P. Mulder; Lelystad 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Marknesse 15.30 uur ds. A. Schot;

Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 15.30 uur ds. W. Mouw; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Clements; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwer Ter Aa 15.30 uur stud. J.M. Evers; Nieuwerkerk 14.00 uur ds. G.J. Baan; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Oosterland 14.30 uur ds. G. Pater; Oostkapelle 16.00 uur ds. J. de Kok; Oostvoorne 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. G. Hoogerland; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.15 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 14.30 uur ds. K. Boeder; Oudemirdum 19.00 uur ds. A. Verschuure; Poederloijen 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 18.30 uur ds. H.J. Agteresch; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur stud. A.E. Brijder en 14.30 uur ds. D. de Wit; Puffershoek 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint-Annaland 9.30 uur ds. C. Harinck, 14.00 uur stud. A.E. Brijder en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Soest 15.30 uur ds. G. van Manen; Stolwijk 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. M. Blok; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. W. Mouw; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Beens; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur stud. M. Boersma; Vlissingen 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. L. van der Kuijl; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Wierden 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 10.00 uur ds. A.A. Brugge en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Karens; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 19.00 uur

ds. W. Visscher; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 29 MAART 2022

Kruiningen 19.30 uur (voor de zending) ds. S. Maljaars; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stolwijk 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

WOENSDAG 30 MAART 2022

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. G. van Manen; Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Hilversum 19.45 uur ds. S.W. Janse; Hoofdorp 19.45 uur ds. F. Mulder; Hoogeveen 19.30 uur ds. W. Mouw; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Kesteren 19.30 uur ds. C. Hogchem; Leerdam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Melissant 19.30 uur ds. L. Blok; Nieuw-Beijerland 19.30 uur (voor de zending) ds. C. Sonneveld; Nieuwer Ter Aa 19.30 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Poederloijen 19.30 uur ds. W. Silfhout; Poortugaal 19.30 uur ds. G. Beens; Poortvliet 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Rijssen-West 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Sint-Annaland 19.30 uur ds. G. Pater; Waardenburg 19.30 uur ds. J. van Laar; Yerseke 19.30 uur (tijdrede) stud. J.J. Hoogerbrug; Zoetermeer 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwijndrecht 19.30 uur (voor de zending) ds. G.W.S. Mulder.

DONDERDAG 31 MAART 2022

Barneveld-Centrum 13.45 uur (huw. bev.) ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Krimpen aan den IJssel 19.45 uur ds. J. Schipper; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.B. Huisman.

VRIJDAG 1 APRIL 2022

De Valk-Wekerom 13.45 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Oosterend (Texel) 13.30 uur (huw. bev.) ds. G. van Manen; Terneuzen 14.30 uur (huw.bev.) ds. J.B. Zippro.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 27 MAART 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar

Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GJ Alkmaar. Voor samenkomst en opgave zie onze website. De inloop is geopend op zaterdag van 11.00-15.00 uur. Wilt u meer weten over ons werk? Kijk dan op onze website www.bijdebronalkmaar.nl of neem contact op met de evangelist J. Geerts, jan@bijdebronalkmaar.nl / 06 15954135. Voor actuele informatie of bezoek, bezoek dan eerst onze website.

Amsterdam

Evangelist M. Vos. Evangelisatiepost 'Bij Simon de Looier', Looiersgracht 70-72, 1016 VT Amsterdam. Tel. (020) 6227742 / 06 38327638. Website: www.bijsimondelooier.nl Informatie: amsterdam@bijbelcentrum.nl Samenkomst op zondagmorgen om 10.30 uur, zondagmiddag een Bijbeluur om 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost. Openingsdagen inloop: dinsdag, woensdag, vrijdag en zaterdag 10.00-12.00 en 12.30-15.30 uur. Verenigingen en kerkenraden kunnen bij ons boeken kopen. U steunt daarmee het evangelisatiewerk in Amsterdam. Voor informatie en bestellingen: Mevr. A.G. Aangeenbrug-Westerink: boeken@bijsimondelooier.nl

Breda

Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda. Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl Openingsdagen: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur. Zondagse samenkomst op de 1e en 3e (eventueel de 5e) zondag van de maand om 10.30 uur. Bijbeluurtje met lunch iedere 2e en 4e zondag van de maand om 10.30 uur

Voor actuele informatie:
www.inloopdelichtboei.nl

Emmen

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-1 te Emmen. Samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Voor (vakantie)gasten geldt: vooraf telefonisch contact opnemen met evangelist C. van Drunen; 06-22198035. Kringloopwinkel en Activiteitencentrum 'Bij de Tijd', Hoofdstraat 88, 7811 ES Emmen. Openingsdagen: Elke dinsdag, vrijdag en zaterdag van 10.30-16.00 uur en elke donderdag van 13.00-16.00 uur. Tel. (0591) 653517, www.bijdetijdemmen.nl Coördinator: Geert Baan; coördinator@bijdetijdemmen.nl, 06 14691696.

Leeuwarden

Evangelist S. de Visser; Kerkgebouw Achter de Hoven 2-c te Leeuwarden. Samenkomsten 9.30 en 16.00 uur. Bijbeluurtje 12.00 uur. Als u een dienst wilt bijwonen kunt u contact opnemen met Bernard Mijnders. Zijn telefoonnummer is (058) 2887969. Overige informatie kunt u vinden op de website, www.inloophuisachterdehoven.nl. Een gift is welkom op rekeningnummer NL79 RABO 0159 3425 70 t.n.v. Deputaatschap voor Evangelisatie.

Merksem

Evangelist A. van Setten; protestants centrum 'De Bron', Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. Voor de openingsdagen van De Bron op maandag t/m zaterdag verwijzen we u graag naar onze website: www.indebron.be

Rotterdam

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.

Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend op dinsdagmorgen, donderdagmorgen en vrijdagmorgen tussen 10.00 en 12.45 uur en zaterdagmiddag tussen 13.30 en 15.30 uur. Ook de 'Inloopwinkel' in de Gouwstraat is geopend, op woensdag van 12.30-15.00 uur en op vrijdag van 15.00-20.00 uur. Van harte welkom!

Scheveningen

Christelijk centrum 'Het Kompas Scheveningen', Keizerstraat 177, Scheveningen. Van harte welkom tijdens de inloopmomenten op woensdag 10.30-12.30 uur, donderdag 13.00-15.30 uur, vrijdag 13.30-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur of breng een bezoekje aan de kringloopwinkel die geopend is op donderdag van 13.00-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur. U bent van harte welkom! Nadere informatie vindt u op de website www.kompasscheveningen.nl

Tilburg

Evangelist H.J. van den Boogaart; Kerkruimte: Offenbachstraat 105, 5011 EH Tilburg. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. In Het Kruispunt worden de zondagse samenkomsten en andere activiteiten gehouden. Zie voor info en openingsdagen: www.kruispunttilburg.nl Als u vanwege uw vakantie een samenkomst wilt bijwonen, dan dient u dit vanwege de coronabeperkingen aan te vragen per mail, info@kruispunttilburg.nl

Utrecht/Leidsche Rijn

Bijbelcentrum 'De Hoeksteen', Monarchvlinderlaan 200, Utrecht Wilt u meer weten over ons werk in de Utrechtse wijk Leidsche Rijn? Kijk dan eens op onze website www.hoeksteen-leidscherijn.nl of neem contact op met de veldwerker dhr. J. Hakkenberg, j.hakkenberg@hoeksteen-leidscherijn.nl

Advertenties

Nog slechts enkele weken vrij. Kijk op chaletgortel.nl voor alle info. Kom voor een heerlijke **vakantie op de Veluwe**. Voor wie kiest voor natuur, rust en privacy.

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping! Safaritent/stacaravan/kampeersplaats. Kijk op www.dewelblok.nl Tel. 0111-482523

Aankomend studente, 18 jaar, **zoekt een kamer in Groningen** i.v.m. studie aldaar aan de universiteit. Telefoon: 06- 818 46 939 Email: mwminnaard@zeelandnet.nl

Gezocht Matroos / Stuurman
Motorbeenschap Adrie-S
Ma - Vrij / kost en inwoning vrij
Voor verdere informatie: 0626613529

De mooiste collectie PVC vloeren.
Laat u adviseren in uw eigen huis!
Afspraak plannen? 06-19557166
DE VLOERENKONING.NL

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommeldijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Verpleegkundige (25) zoekt zelfst.
woonruimte omg. Sliedr/Dordt/Albl.
2 slaapk. & balkon/tuin. **Koop/huur**
Startersprijs elsevanhdt@solcon.nl

D.V. 7 april 2022 stellen SBO De Akker en De Schutse hun deuren open voor belangstellenden. Maak kennis met het Kinderdagcentrum en Dagbehandeling Jonge Kind van De Schutse en het onderwijs van SBO De Akker in Werkendam. Geïnteresseerden zijn van 10.00-12.00 uur welkom aan de Wilgenlaan 1 te Werkendam.

ONTVANG GRATIS EEN HERDENKINGSBOEK VAN DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS!

Bent u nog geen nieuwsbrieflezer of doneur van onze Stichting?
Meld u aan via www.svvhed.org en ontvang dit geschenk!

WWW.WILGENHORST-GEDENKEN.NL

NIEUW Laatste preken JC Philpot dl 4 €10,-.
105 vragen aan Philpot in Afscheiding en Raadgevingen €15,-. Alle 20 boeken €160,-.
Luisterpreken. hetbraambos.nl 078-6933783

TE HUUR

Vakantiehuisje voor 6 personen

Vakantiepark **De Kleine Belties** in Hardenberg

Voor meer informatie

bosparkchalet421@hotmail.com 06 15 38 44 32

Kinderkoor "De kleine Harp"
Tienerkoor "Jedidjah"

Wij zijn op zoek naar een nieuwe **dirigent(e)**

Het kinderkoor bestaat uit kinderen van de basisschoolgroepen 4-8.
Het tienerkoor bestaat uit tieners vanaf groep 7 t/m de leeftijd van 18 jaar. De tieners uit groep 7-8 zingen ook mee in het kinderkoor.

De koren repeteren **iedere donderdagavond** tussen 18.30 en 19.45 uur in de Adventkerk te Veenendaal.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevr. W. Ritmeester;
tel.: 0318-515624; e-mail: kinderkoor@gergemveenendaal.nl.
Mocht u belangstelling hebben voor deze vacature dan kunt u dit t/m D.V. zaterdag 16 april kenbaar maken.

Komt u bij ons werken?

Ds. J. Fraanjeschool
De Vesting

In ons nieuwe schoolgebouw in Barneveld is plaats voor een

teamleider groep 6-8 leerkrachten native speaker Engels (1 dag)

Functies voor uitbreiding en vervanging
Zowel fulltime als parttime

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
Bel met G. Nieuwenhuis: 06-49628043
of kijk op www.fraanjeschool.nl voor verdere informatie.

"En aan hun ellende denkt"

Niet-ritmische PSALMZANGAVOND + bovenstem

ST. JANSKERK GOUDA
D.V. ZATERDAG 2 APRIL 2022
Aanvang: 19.30 uur - Toegang vrij!

Organist: Pieter Heykoop
Leiding: Ds. A. Schultink
Collecte: Noodhulp Oekraïne

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannes Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

TE KOOP: set zeer fraaie ELEKTRISCHE FIETSEN Gazelle Grenoble C7+ HMB, 2019, 7 versnellingen. Luxe comfort-fietzen met platina accu, voor een grote actieradius, stille Bosch middenmotor, enz. (Nieuwwaarde 6100,00). **Nu voor de set incl. tassen 3800,00 euro.**
Tel. 0613256610. (Stroe gld)

Welkom op Camping Weijdehorst in Uddel. Op loopafstand van de bossen en heide. 6 pers. chalet, 4 pers. trekkershut en kampeerplaatsen te huur. Ook voor familiedagen, verjaardagen etc. hebben wij een mooie ruimte te huur. Kijk voor meer info op www.weijdehorst.nl of bel 0577402520

JOH. DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Waardenvolle zorg

Kom jij ons team versterken?

Jouw accuraatheid komt goed van pas, want als **administratief medewerker HR** ontzorg jij onze collega's!

Meer info?

Centraal bureau, Barneveld
Bel André: 06 21 27 21 60
werkenbijadullam.nl

Adullam
gehandicaptenzorg

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
www.begravenisondernemingdejongh.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begravenissen

PH. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Met ingang van het nieuwe schooljaar zoeken we een

DIRECTEUR

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dhr. J.K. (Jankees) de Waal: 06 - 41 71 94 14 (huidige interim-directeur) of met dhr. A.J. (André) Verwijs: 06 - 38 18 89 18 (bestuurder)

Bekijk ook het functieprofiel op onze websites. Solliciteren kan via secretariaat@vcpoz.nl, uiterlijk DV 2 april 2022.

'Onderwijs met oog voor het kind'

de bornput
christelijke basisschool

vcpoz
www.vcpoz.nl

Oostdijk
www.cbsdebornput.nl

Ook voor onze vervangerspool zoeken wij nog (vaste) leerkrachten en onderwijsassistenten. Kijk snel op www.colon.nu

BBV Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een waardige, eenvoudige verzorging van begravenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Begravenisverzorgers:

Dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55
0342 - 44 18 12

Dhr. G.M. van Lagen
(06) 20 12 44 00

www.BBVer.nl

Pasen. 2 preken, Ds. E. Venema,
Digitale paasverhalen:
www.ramshoorn.nl/info@ramshoorn.nl

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden

EXAMENCOMMISSIE

Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE

Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE

Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers

KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad

BUNDELS met Psalmbewerkingen

CURSUS Kerkelijk Orgelspel

Allerlei **ACTIVITEITEN**

Meer informatie
of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar
info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Casa Familia Voorthuizen
Comfortabele chalets te huur.
Nieuw: Verwenarrangement
Recreatieteamleden gezocht!
Kijk op www.casafamilia.net
Tel: 0342-478380

**Te huur voor vakantie of daarbuiten in
de gemeente Epe,** boerderijtje met
grote tuin. Info: (06) 49789808

**Te huur gevraagd: kleine zelfst. woon-
ruimte op de Veluwe.** Tel. 06-16119202

Lees het Reformatorisch Dagblad

RD Zaterdag, incl. digitale toegang
4 weken voor 5,-

Stopt automatisch

www.rd.nl/saambinder

rd reformatorisch
dagblad

✓ HULPVERLENING

✓ COACHING

✓ TRAINING

✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

UW ADVISEUR

AAN HUIS

06 - 36 29 43 14
wiltraamdecoratie.nl

Identiteit

De Vluchtheuvel wil herkenbaar zijn als christelijke organisatie die haar werk verricht op basis van Gods Woord.

Kwaliteit

De Vluchtheuvel is een landelijk werkende professionele, eerstelijns hulporganisatie met gekwalificeerd personeel.

Taakhoud

De Vluchtheuvel biedt psychosociale hulp aan jongeren en volwassenen bij persoonlijke problemen en relatieproblemen.

Verder is zij betrokken bij:

- zorgteams binnen het onderwijs;
- schoolmaatschappelijk werk
- preventieve taken zoals voorlichting en toerusting aan kerkenraden, verenigingen enz.;
- gastopvang voor kinderen en jongeren

Stichting de Vluchtheuvel

Beatrixlaan 15
4461 PM Goes

T 0113 21 30 98
E info@stichtingdevluchtheuvel.nl
W www.stichtingdevluchtheuvel.nl

De Vluchtheuvel biedt professionele, christelijke hulp bij psychosociale problemen. De Vluchtheuvel gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten en geeft hulp aan volwassenen en jongeren. De Vluchtheuvel heeft ruim 50 medewerkers (22 fte) in dienst. De Raad van Toezicht (RvT) van De Vluchtheuvel is op zoek naar:

Twee leden voor de Raad van Toezicht (m/v)

De Raad van Toezicht (RvT)

De dagelijkse leiding van De Vluchtheuvel is in handen van de Raad van Bestuur (RvB). De RvT houdt toezicht op het beleid van de RvB en op de algemene gang van zaken binnen de Vluchtheuvel. De RvT staat de RvB met advies terzijde. Daarnaast is de RvT verantwoordelijk voor een goed bestuur van De Vluchtheuvel en vervult de rol van werkgever voor de RvB. De RvT kent een werkgeverscommissie en een financiële commissie, die een voorbereidende en adviserende taak hebben. Het bestuur vergadert ongeveer vijf keer per jaar.

Wie zoeken wij?

We zoeken bij voorkeur naar kandidaten:

- met een financieel-economische achtergrond; of
- met kennis en ervaring op juridisch en/of bestuurlijk vlak

Eventueel kan er bij geschiktheid gekozen worden voor een combinatie van beide profielen. Leden van de RvT dienen belijdend lid te zijn van de Gereformeerde Gemeenten.

Belangstelling?

Een profielschets is te vinden op www.stichtingdevluchtheuvel.nl/vacatures.

Voor vragen over deze vacature kunt u contact opnemen met de heer M. van der Elst, voorzitter van de RvT (06-42405919). U kunt solliciteren door uiterlijk zaterdag 9 april een e-mail te sturen naar mvdelst@kliksafe.nl. Sollicitatiegesprekken vinden plaats op vrijdagmiddag 22 april D.V.

Magnesium Complex van NeoLife voor:
 * een goede nachtrust
 * normale functies van spieren en zenuwstelsel
 * vermindering van vermoeidheid
 Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

 Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
 078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

 De Schutse
 Zorg wat er écht toe doet

Heb je affiniteit met computers en telefoons? Sta je graag voor de ander klaar? Dan is deze vacature wat voor jou!
 De Schutse in Kesteren zoekt een **SERVICEMEDEWERKER ICT** voor 36 uur per week. Meer info: 06-40544968 of werkenbijdeschutse.nl

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
 Bungalowpark

AL 65 JAAR
 VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
 0222 318906

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

Goedeboeken
 nieuw en tweedehands
 Kerkbuurt 30, Sliedrecht
 0184-769003
www.goedeboeken.nl

Zoekt u een mediator of organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

 VerkeerstheorieVanWijngaarden

ONLINE LEREN + OEFENEXAMENS VOOR CBR AUTO THEORIE EXAMEN

- URGENT REQUEST -

Calvin Christian School, affiliated with the NRC (Ger. Gem.) of Southern Alberta, has several teaching vacancies for 2022-2023 which will impact our ability to offer continued education to the children of our congregations.

We would be grateful to welcome applications from competent, versatile, and dedicated teachers of any grade/age level, who also have a love for the truth which is according to godliness.

More information about CCS and available immigration help can be found at lesgevenincanada.nl. Should the Lord incline your heart to apply, please submit a cover letter with your resumé or c.v. to office@ccschool.ca.

Calvin Christian School
 Coalhurst, Alberta

Questions? Please contact us!

 001-403-381-3030
 marc.slingerland@ccschool.ca
 lesgevenincanada.nl

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers
 ds. G.J. van Aalst
 Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
 T 0186-576990
 E givanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
 ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-51 35 97
 E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij
 postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
 Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden
 IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
 voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 *afwijkend tarief voor:
 Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
 Mr. A.M. Berman
 3340 Culp Rd. Unit 11
 Vineland Stn. ON LOR 2E0
 T 905 562 1331
 E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Voor niemand bang

DE EERSTE ENGELSE BIJBEL IS KLAAR IN 1382. WYCLIFFE SPREEKT DE BIJBEL-VERTALERS EN DE OVERSCHRIJVERS TOE.

'Geliefde broeders, het is vandaag een bijzondere dag in de geschiedenis van de kerk. God komt alle lof toe. Onze taak is voorlopig klaar. Vele uren zijn we met elkaar bezig geweest. Ik heb me laten voorrekenen dat wij in de achterliggende twee jaar meer dan driekwart miljoen woorden hebben vertaald en overgeschreven! Bevend legt Wycliffe zijn hand op de hoge stapels perkament die op de tafel voor hem liggen opgestapeld. Ontroerd kijkt hij de Bijbelvertalers aan.

'We hebben dat in het diepste geheim moeten doen. U wist dat u met dit werk uw leven in de waagschaal stelde. Het kon u uw leven kosten. De vijandschap van de Roomse Kerk is groot. Zij houdt vol dat Gods Woord alleen voor de geestelijken bestemd is. U en ik zijn er diep van overtuigd dat God wil dat alle mensen bekend worden met de boodschap van het Evangelie. Het laatste woord van dat Evangelie is vandaag vertaald. De inkt is inmiddels droog. Het vertaalwerk is af. Vaak ben ik bang geweest dat ons werk verstoord zou worden door de vijand. Dat een van u ziek zou worden of zou overlijden. Of dat ik zelf verhinderd zou worden om nog langer leiding te geven. Het is echt een wonder dat ik hier nog in vrijheid sta. Dat ik nog niet gevangengenomen ben. Eén komt daarvoor de dank toe. God heeft voor u en mij gezorgd'. Sommige mannen hebben moeite om hun ontroering te verbergen.

Dan draait Wycliffe zich om naar de overschrijvers, die aan de andere kant van de zaal staan. 'Vrienden', zegt hij, 'ook u ben ik veel dank verschuldigd. Met grote ijver en precisie hebt u uw eigen taak gedaan. Ook u hebt twee jaar lang uw schouders eronder gezet!'

Drie keer G

We leven weer in de lijdensweken. Dat zul je de afgelopen zondagen tijdens de preken wel begrepen hebben. We denken zeven zondagen lang na over de weg die de Heere Jezus ging en het werk dat Hij deed.

Op Zijn lijdensweg zijn drie plaatsen van betekenis. Alle drie de plaatsen beginnen met de letter G. We beginnen bij *Gethsemané*. Je kent die plaats. Het was een hof gelegen onderaan de Olijfberg. In deze hof heeft Jezus indringend gebeden tot Zijn Vader. Wat voelde Hij daar de toorn van Zijn Vader op Hem drukken. Zijn geest én lichaam was in grote benauwdheid. En Zijn discipelen sliepen... Nadat Jezus gevangen was genomen is Hij van de ene rechtbank naar de andere gebracht. Zo heeft Hij gestaan voor de stadhouder Pilatus. Deze plek wordt ook wel *Gabbatha* genoemd (Joh. 19:13). Daar is Jezus onderzocht, veroordeeld en uiteindelijk aan de uitzinnige Joden overgeleverd tot de kruisdood. En Zijn discipelen waren er niet...

Ten slotte is Jezus naar de kruisheuvel *Golgotha* gebracht. Omringd door een 'grote menigte van volk' (Luk. 23:27a). Ze wilden getuigen zijn van Zijn einde. Het werd de vervloekte kruisdood. Hij werd het voorwerp van spot, hoon en laster. En Zijn discipelen? Velen stonden op afstand (Luk. 24:49). Enkel stonden bij het kruis (Joh. 19:25). *Golgotha* werd door Zijn sterven een plaats van genade door recht. Een moordenaar komt tot geloof. Een hoofdman belijdt Hem als de Zoon van God. Hoe trek jij langs deze plaatsen? Wat is voor jou de waarde van deze plaatsen? Laat het dit zijn: 'En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe (Joh. 3:14-15).

Leestip: Mattheüs 26:36-46

Wat voelde Hij daar de toorn van Zijn Vader op Hem drukken.

Ds. Labeë over:

Nedergedaald ter helle

Nog altijd zijn er mensen die menen dat de Middeleeuwen werkelijk is afgedaald in de hel. Wilt u erover schrijven en aantonen dat Hij met Zijn ziel in de eeuwige heerlijkheid is geweest?

Verschrikking

Wij belijden, in gemeenschap aan de kerk van alle tijden en plaatsen, met het vierde geloofsartikel uit ons Apostolicum: 'Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle'. Rome stelt dat Christus met Zijn ziel én met Zijn Goddelijke natuur in de hel is geweest en dat Hij de gelovigen van het Oude Testament uit het voorportaal van de hel heeft verlost om hen mee te nemen naar de eeuwige heerlijkheid. Ook Luther (1483-1546) meende dat Jezus naar Zijn beide naturen in de hel is geweest om Zijn overwinning bekend te maken en de duivel schrik aan te jagen.

Maar we spreken graag Calvijn (1509-1564) na, die in de Catechismus van Genève op de vraag wat de nederdaling ter helle wil zeggen, belijdt: 'Niet alleen, dat Hij de natuurlijke dood heeft ondergaan, die een scheiding van het lichaam en de ziel inhoudt, maar ook, dat Zijn ziel beknelde is geweest door een buitengewone angst, die de heilige Petrus de doodsweeën noemt. Aangezien Hij Zich aanbod aan God om in naam van de zondaars genoegdoening te leveren, moest Hij deze vreselijke droefenis in Zijn binnenste ervaren, alsof Hij door God verlaten was en zelfs alsof God vertoorned tegen Hem was. In die

afgrond verkerend heeft Hij geroepen: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Het formulier om het Heilig Avondmaal te bedienen, zegt het zo treffend: 'en heeft Zich vernederd tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel, met lichaam en ziel, aan het hout des kruises...'

Ursinus (1534-1584) schijft in 'Het Schatboek' bij Zondag 16 dat 'Christus in de hel niets had te doen'. De bruidskerk is gekocht en betaald door de kracht en werkzaamheid van Zijn Godheid.

Na het heerlijke zesde kruiswoord 'Het is volbracht', bleef er maar één ding over: 'Vader, in Uw handen beveel ik Mijn geest' (Luk. 23:46m). Kanttekening 52 laat ons weten dat het om Zijn ziel gaat. De ziel van de Borg is in de 'handen' van Zijn Vader gelegd. Dat is volkomen in lijn met het kruiswoord voor de 'moordenaar' die tot bekering kwam aan het kruis: 'Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn'. Er is geen enkele twijfel mogelijk: Christus is naar de ziel 'van stonde aan' in de eeuwige heerlijkheid geweest!

Vertroosting

Ons troostboek, de Heidelbergse Catechismus, laat ons niet in het ongewisse over het heerlijke doel van de diepste trap van Christus' vernedering: 'Opdat ik in mijn hoogste aanvechtingen verzekerd zij en mij ganselijk vertrooste, dat mijn Heere Jezus Christus door Zijn onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikking en helse kwelling, in welke Hij in Zijn ganse lijden, maar inzonderheid aan het kruis, gezonken was, mij van de helse benauwdheid en pijn verlost heeft' (Zondag 16, antw. 44).

Lezer(es), kunt u dat nazeggen? Scherpere tegenstelling is niet denkbaar: een mens die leerde helwaardig te zijn en te blijven (!), wordt helemaal vertroost. Uit vrije genade is een pelgrim naar Sion levendgemaakt door Woord en Geest. De doodsvijanden, duivel, wereld en eigen vlees, houden niet op te benauwen en aan te klagen. Van binnen is de stem weleens sterk: 'geen heil bij God'. Maar in de hoogste aanvechtingen, bij de rand van de hel, mogen ze zien op de Heere Jezus Christus. Hij is voor hen afgedaald in de diepste diepte opdat zij tot God zouden genomen, en nimmermeer van Hem verlaten worden...

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labeë of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

